

3. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення порядку залучення громадян України до участі у здійсненні правосуддя та формування списку присяжних №4191 від 05.10.2020 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70124 (дата звернення: 19.02.2021).

4. Ющик О.І. Удосконалення інституту присяжних через призму особи присяжного / Olena Yuschyk. Problems of relationship constitute the legal status of convicts of persons, the legal status of human and the legal status of the citizen. Visegrad journal of human rights. №5. October. 2017. P. 225-230.

5. Ярчук Н.М. Проблеми і перспективи запровадження суду присяжних у системі судочинства України: зарубіжний досвід та вітчизняна практика Юридичний науковий електронний журнал. Випуск 1. 2014. С. 11-15.

6. Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді цивільних справ в I півріччі 2019 році. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Analiz_KCS_2019_1.pdf (дата звернення: 19.02.2021).

Борденюк О.В.

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри цивільно-правових дисциплін

Чернівецького юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРЕВАГИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ АГРАРНИХ РОЗПИСОК В УКРАЇНІ

Сьогодні, наша держава знаходиться в таких економічних умовах, де швидкий і прибутковий бізнес, неможливо уявити без залучення в нього різного роду інвестицій і кредитування. Це стосується і агропромислового сектору, оскільки такі фактори як сезонність виробництва агропродукції, часовий проміжок між виробництвом та обігом продукції, потреба в запровадженні інноваційних технологій спричиняють додаткову необхідність залучення зовнішнього фінансування агробізнесу.

В Україні закінчився п'ятирічний проект, спрямований на запровадження та популяризацію аграрних розписок – інструмента, який мав покращити доступ малих та середніх

сільськогосподарських товаровиробників до фінансових ресурсів. Даний проект був запроваджений за ініціативи ІФС (Міжнародної фінансової корпорації, що входить в структуру Світового банку) у партнерстві з Швейцарською Конфедерацією в Україні та Урядом України. Саме поняття «аграрна розписка» вперше з'явилася в українському законодавстві у зв'язку прийняттям Закону України «Про аграрні розписки» (далі – Закон) від 06.11.2012 р., який набув чинності 19.03.2013 р. Саме цим законом для аграріїв було запроваджено новий механізм залучення коштів для ведення агробізнесу – аграрні розписки.

Законодавство визначає аграрну розписку як товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах.

Закон України «Про аграрні розписки» виділяє два види аграрних розписок – товарну та фінансову. Під товарною аграрною розпискою розуміється така аграрна розписка, що встановлює безумовне зобов'язання боржника за нею здійснити поставку узгодженої сільськогосподарської продукції, якість, кількість, місце та строк поставки якої визначені аграрною розпискою (ст. 3).

У свою чергу, фінансовою аграрною розпискою визнається така аграрна розписка, що встановлює безумовне зобов'язання боржника сплатити грошову суму, розмір якої визначається за погодженою боржником і кредитором формулою з урахуванням цін на сільсько-господарську продукцію у визначеній кількості та якості (ст. 5) [1].

На сьогодні, аграрна розписка є доступним інструментом для кредитування бізнесу поряд із такими інструментами як банківський кредит, товарний кредит (відстрочення розрахунку під процент), лізинг, аванс на майбутню поставку та вексельне фінансування.

Серед переваг аграрних розписок в порівнянні з банківським кредитом можна відзначити: оформлення аграрної розписки займає менше часу, ніж погодження та отримання банківського кредиту; для отримання банківського кредиту зазвичай

вимагається надання значного пакету документів та прийнятною твердої застави (техніка/нерухомість), якою зазвичай не володіють невеликі аграрії; банківський кредит вимагає повернення фінансових ресурсів, тоді як аграрна розписка може бути погашеною сільськогосподарською продукцією. Крім того, аграрна розписка є надійним інструментом, оскільки за аграрною розпискою передбачена обов'язкова застава (майбутній врожай), існує реєстр аграрних розписок, який може слугувати джерелом кредитної історії боржника та спрощена процедура стягнення – за виконавчим написом нотаріуса.

Доцільно звернути увагу на думку Шумської С. С., яка, аналізуючи досвід зарубіжних країн, відзначає, що у 1994 р. у Бразилії успішно впроваджено аграрні розписки (АР) разом зі створенням сертифікату сільськогосподарської продукції. Даний інструмент дав змогу мобілізувати приватне фінансування сільського господарства після скорочення участі уряду в даному виді фінансування.

Через десять років після їх уведення за аграрними розписками було підписано угод на суму приблизно 5 млрд дол. США на рік. Налагоджена система аграрних розписок робить сільськогосподарське фінансування більш привабливим для потенційних кредиторів і покращує доступ фермерів до об'єднаного їх фінансування з боку банків, постачальників засобів виробництва, торговців і переробників. Хоча деталі цієї системи фінансування мають бути адаптовані до конкретних потреб кожної країни, система аграрних розписок, як правило, володіє низкою ключових характеристик, що дають їм певні переваги на практиці. Основною перевагою функціонуючої системи аграрних розписок є зниження ризиків для потенційних кредиторів. Позасудові домовленості гарантують швидке виконання і дають змогу уникнути довгих та невизначених судових розглядів [2].

Успішність та популярність аграрних розписок підтверджується статистикою. Станом на кінець липня 2020 року в Україні було видано майже 5 тисяч аграрних розписок і залучено більше 1 мільярда євро. У зв'язку з попитом на даний інструмент законодавець розробив Законопроект, яким пропонується вдосконалити законодавство про аграрні розписки

(якщо він залишиться у такій самій редакції) шляхом визначення правової природи аграрної розписки як цінного паперу [3].

Отже, досвід останнього року склався на користь аграрних розписок, які за короткий час показали достатньо переваг, які дадуть змогу малому і середньому аграрному бізнесу вийти на новий рівень. Зрозуміло, що аграрні розписки не можуть вирішити всіх проблеми аграрної сфери, які накопичувалися десятиліттями. Але це ще один крок до намагання сформувавши прозорий, з однаковими можливостями доступу до фінансів всіх підприємств незалежно від розміру, аграрний ринок. Отже, цей інструмент кредитування в Україні вже приживається і дійсно потрібен для повноцінного розвитку аграрної сфери економіки.

Список використаних джерел:

1. Про аграрні розписки: Закон України від 6 листопада 2012 р. № 5479-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5479-17> (дата звернення 19.09.2020).
2. Shumska, S. Finansovi instrumenty rozvytku: svitova praktyka ta uroky dlia Ukrainy. Financial development tools: world practice and lessons for Ukraine. Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies, 10. 2016. p. 242-249.
3. Карпова О. Аграрні розписки в Україні: Які нововведення пропонує законопроект 2805. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/850-agrarni-rozpiski-v-ukrayini-yaki-novovvedennya-proponuye-zakonproyekt-2805> (дата звернення 19.09.2020).

Кирилюк Д.А.

здобувач I курсу магістратури

судово-адміністративного факультету

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ У ПОРТАХ УКРАЇНИ

Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів – невід’язна частина процесу суспільного розвитку України. Адже природні ресурси є основою життєдіяльності населення та економіки держави, тому забезпечення їх